

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Belgica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66469](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66469)

PROVINCIA
BELGICA.

LIQVOT iam sunt anni, cum ex Belgica prouincia nulla annua littera perscribuntur: sic enim Societatis caussa cum publica implicata fuit, vt nisi veritate proposita, quae publice premebatur, nihil de priuato nostrorum statu scribi tuto posset. Nunc quoniam paulum iam nostri respirare incipiunt, recuperatis omnibus fere Collegijs, ex quibus fuerant eiekti; opera precium, credo, erit, vobisq. non iniucundum; si quae nostris toto eo temporis spatio acciderunt, vobis hisce litteris exponam: vt neque superiorum annoru fructu careatis, & maiore cum voluptate, vno quasi aspectu simul omnia cognoscatis. Prouincia Belgica ante bella ciuilia Collegijs septem constabat, Louaniensi, Duacensi, Audomarensi, Traiectensi, Brugensi, Cameracensi, Antuerpiensi, & vna Probationis Domo Tornacensi. Sociorum in ea numerus fuit circiter centum nonaginta. Ortis autem bellis, nostrisq. omnibus hereticorum factione pulsus; Prouincia pene dissipata est, duobus tantum collegijs relictis Louaniensi, & Audomarensi. Non ita post, cum res catholicorum melius ire coepissent, nostri suis locis fere omnibus, vnde fuerat expulsi, restituti sunt: itaq. habent iam nostri collegia quinque Louaniense, Audomarense, Traiectense, Duacense, & Probationis Domu Tornacensem; quibus, quem-

ad.

ORT

admodum alias scripsi, anno superiore collegium Leodiense adiunctum est: his adduntur Missiones duæ; altera Valencenas in Hannonia; altera Cortracum in Flandria. In ijs versantur centum quadraginta, in Louaniensi decem, in Duacensi octo, & viginti, totidem in Audomarensi, in Traiectensi vndecim, in Leodiensi nouē, & viginti, in Domo Probationis Tornacēsi octo, & viginti, uita decessere octo, & viginti: pro quibus adsciti sunt in Societatem quatuor, & triginta. Anno 1577. cum P. Prouincialis ex Prouincia Rhenana, quam eo anno visitauerat, Louaniū venisset, omnesq. Belgij ordines ad defectionem spectare videret, auditis Patrum sententijs, mature sibi de nostrorum rebus cogitandum putauit. Ac primum, quoniam prouidebat difficillimā fore in posterum inter nostros communicationem, Prouinciam totam duas in partes diuisit, Collegia Brabantia & finitima Rectori Louaniensi, qui Viceprouincialis erat, committit; reliqua Artesia sibi reseruat, deinde omnibus mandat, ne suum locum deserant, neue aliqua insurandi religione, ciuiliq. actione implicari se patiantur: sed integros se ad res spirituales procurandas seruent: quod si accidat, vt publico consilio, vel aperta vi è collegijs pellantur; clauēs collegiorū, rationesq. domesticas ijs magistratibus tradāt, a quibus eijciantur. His mādatis acceptis, nostri tēpestatis illius motū ea ratione gubernarunt, vt hereticis dolori, catholicis exemplo, omnibus admirationi essent. Heretici, cū stantibus nobis stare ipsi non possent, ex hac nostrorum equitate occasionem arripientes nostrum nomen in inuidiam apud populos

vocandi, rumore spargunt, Iesuitas cum hostibus
 (sic enim Philippum regem, regiosque nominabāt) de
 urbibus prodendis consensisse; atque ad eam rem ma-
 gnā telorum, ac tormentarij pulueris vim in Colle-
 gia nostra clam importari, militesque occultari apud
 nos, ut nocte vrbes inflamarent. His vocibus instincta
 plebs sæpe in Collegium subito irruere, secretissima
 quæque loca scrutari, aliaque infanda per illam licen-
 tiam exercere: omnes præterea Collegiorum portas
 lapidibus obstruunt, vno tantum aditu relicto; hunc
 etiam à militibus noctu diligenter custodiri iubent.
 Gliscente in dies rebellionis furore, proponitur edictū
 ab omnibus ciuitatibus, ut iurent omnes se in ea causa
 totius Belgij auctoritatem, et consensionem secuturos
 neq. sibi separatim à suis ciuitatibus consiliū capturos;
 ad idem iusiurandum nostros adigūt; ac ni pareant, ho-
 stiū se numero habituros confirmant. Nostri videlicet
 sine vlla exceptione negare, aliquā se ob hanc causam
 iusiurandi religionem suscepturos; quod à Societatis
 legibus, institutoque abesse dicerent, ut se ad ciuiles
 causas, bellaque admiscerent. quare publici hostes iu-
 dicati, ex omnibus ciuitatibus exterminantur. Qua in
 re illud sane certissimum fuit diuinæ in nos providen-
 tiæ argumentum; quod in tanto metu, tam flagrantibus
 omnium ordinum in nos odijs, tantaque licentia, & im-
 punitate gladiatorum, nullus nostrorum sit occisus, aut
 vulneratus. Nostri igitur, à ciuitatibus eiekti, pars in
 varia Belgij loca dispersi, magno cum paciētia, & con-
 stantiæ exemplo, tamen proximorum salutis studium
 non omisere, reliqui patria profugi in Galliā, Germa-
 niæque

namque peruenerunt, exceptiq. sunt à Socijs insigni cum caritate, dolorisq. significatione. Hæc de Prouincia in vniuersum: nunc quæ nostris in singulis collegijs acciderunt, breuiter exponam.

COLLEGIVM TRAIECTENSE.

INitium pellendi è Belgio societatem Traiecti factum est, qua in ciuitate nostrorum ob collegij tenuitatem, tum ob militum; qui domi custodes positi erant insolentiã, multa, & grauißima passi sunt. Hi. n. per otium, & lasciuiam campanas sclopis ferire, fenestras crebris lapidationibus petere, funesq. scloporum ardentem furtim nostrorum maribus per ludibrium inserere: tantumque odiũ societati suis criminationibus hæretici constarunt, vt vel ipsis pueris nostrum nomen esset odiosum, passimq. probra, & maledicta in nostros audirentur. Ad extremum cum iusiurandum in verba ciuitatum propositum esset, ceterisq. omnibus iurantibus, nostri soli id recusarent; Gubernator, qui à ciuitatibus erat impositus, edixit, vt nostri vrbe excederent: huic edicto Senatus, cum seditionem timeret, intercessit: ille iratus quoscunque, in ea re sibi aduersari intellexit, senatu mouet: Consuli etiam nostram causam enixius agẽti colaphum impingit; ceteros ne eadem conentur, deterret. Inde in Collegium venit, nostrisque omnibus conuocatis, docet nos vnos contra leges, omniumque exemplum iusiurandum recusasse; hostes breui ad vrbem oppugnandam venturos demonstrat: nos autem bello inuitiles, neque

O ad

ad obsidionem sustinendam satis à re familiari instructos: proinde vrbe decedant, suaque omnia ante tertium, quartumue diem exportent. Itaque nostri Traiecto prid. Kal. Mar. 1578. pulsì, Leodium, (quæ Dei gratia est) incolumes omnes nauì peruenerunt. Non ita multo post, Regij ad oppugnandum Traiectum cum omnibus copijs conuertuntur: cumque post grauem, & longam obsidionem anno 1581. vrbe tandem potiti essent; Princeps Parmensis exercitus imperator Traiectum nostros reuocauit, & in pristinas sedes, possessionemque restituit: cumque intellexisset collegij redditus valde tenues esse; egit cum Pontifice max. vt dux præbendæ canonicæ adiungerentur. Interim nostri ciuitatem multis cladibus exhaustam, direptionibusque spoliatam, quibus possunt rebus recreare student: ciuiumque animos in se multo magis beneuolos, ac liberales euersa ciuitate, quam florente, experiuntur: extractum est enim eleemosinis sacellum, multisque muneribus ornatum, in quo singulis dominicis diebus quinquaginta, aut sexaginta communicant, festis vero celebrioribus, ducenti, trecentiue; alijsque præterea societatis ministerijs opera Deo egregie nauatur.

COLLEGIUM ANTVERPIENSE.

ANtuerpiæ quoque nostri plurimum ab hæreticis vexati sunt; qui cum nostros aperte nollent vrbe pellere, id agebant, vt saltem tot vexationibus

bus victi, aut pertæsi sua sponte aliquando decederent: vbi nostros nullis iniurijs adduci posse vident, vt ciuitatem deserant, tandem ad vim apertam descendunt. Itaque xij. Kal. Iunias, pridie Pentecostes, milites, qui Collegium custodiebant, vnicam portam, quæ reliquis omnibus obstructis, ad scholarum templiq. aditum relicta erat, occludunt, nec quæmpiam ingredi patiuntur. Ipso autem Pentecostes die plurimis catholicis ex superiorum temporum consuetudine, ad nostrum templum confluentibus, foresque clausas reperientibus, multus ea de re per urbem sermo ortus est; Interim alter consul catholicus adueniens, iubet nostros illius diei solemnia tuto peragere, quare nostri de more, & sacra celebrarunt, & concionem habuerunt. Quibus absolutis, hora circiter decima, cum quidam catholici, vt fit, quærerent, an vllum præterea sacrum reliquum esset factum; hæretici, qui armati templum occupauerant, clamare incipiunt, nullum in posterum sacris locum fore, statimque in sacrarium impetum faciunt. Nostri fores obijciunt, ac sese in interiora Collegij recipiunt, atque in aula congregati, sese ad mortem pro fide catholica, iustitiæque oppetendam inuicem cohortantur. Hæretici fractis foribus in Collegium, & in aulam magno cum strepitu irrumpunt; iubentque nostros vrbe quam primum excedere, fore alioquin vt à populo concidantur. Nostris egredientibus venit in mentem Eucharistiæ sacramenti, Oleique sacri, quæ in Hæreticorum manibus relinquere enimvero maximum ne-

fas arbitrabantur: itaque Sacerdos vnus confestim ad templum contendit, vt ea sumeret. Is cum in sacrarium venisset, tum quidem à militibus, qui templum obsidebant, ingressu prohibitus est: paullo post tamen cum redisset sic paratus, vt vel sacrum Christi corpus ab hæreticorum iniurijs eriperet, vel ibi certe vitam profunderet; tametsi multo plures quam antea hæretici eò conuenerant, nullo tamen prohibente, templum ingreditur, sanctissimoque sacramento palà adorato, cum sacras Hostias ob multitudinem, ac festinationem consumere non posset, secum vna cum sacramento oleo per confertam hæreticorum multitudinem exportauit. Quæ postea cum diligentissime inquirerent hæretici, omniaque euerterent, nunquam inuenerunt, cum tamen sæpe manus in ipsas pixides iniecissent. Hora duodecima nostri septi armatis per urbem, ingentibus passim probra militibus, ictusque intentantibus ad Scaldem (fluuij nomen id est) deducuntur, vt Mechliniam auebantur, ibi varijs contumelijs, conuitijsque excepti à nautis, ad horam decimam in nauim expectarunt, dum ex alto se maris æstus incitaret. Sub vesperam veniunt ad nauim è præcipua nobilitate ciues catholici cum fide publica, decemque militibus quos custodiæ causa nostris impetrauerant; qui tamē milites, propterea quod hæretici erant, insolentissimi, nostrorum calamitatem auxerunt potius, quam leuarunt. Igitur cum hoc comitatu nostri Antuerpia ad solis occasum cum soluissent, prima luce Mechliniam attigerunt: statimq. nauim egressi in cubiculum intruduntur. Ad eos post prandiū Pensionarius, Consul,

¶ Dux

Et Dux militum ingressi, Gubernatoris litteras ostenderunt, quibus iubebat nostros quã primum ex vrbe liberos dimitti: vetabat autẽ ullũ comitatũ, aut auxilium ijs præstari: id videlicet erat nostros certissimæ morti obijcere; propterea quod sexaginta ea nocte erant egressi, vt nostros in itinere occiderent, atque ad idem facinus Mechliniæ trecenti se armasse dicebantur. Rogarunt nostri Pensionarium, vt saltem Mechliniæ sibi tandiu liceret subsistere, dum per dispositos equos Antuerpiam aliquis recurreret, qui certius aliquid de comitatu perferret. Cum id non impetrarent; nostros, caussa Deo commendata, se ad iter accingunt. Paulo antequam egrederentur, aduenit Antuerpia quidam, mandata habens ab Archiduce Matthis, vt nostros nocte illa Mechliniæ essent; die sequenti Louanium mitterentur, datis, qui eos præsidij caussa deducerent, equitibus quinquaginta, Sclopetarijs viginti. Gubernator Louaniensis certior de nostrorum aduentu factus, equites ducentos, pedites totidem, ad duas leucas obuiam misit. Ipse nostris Louanium ingredientibus præsto fuit cum militibus, ducibusque, nostrosq. summo cum honore, gratulatione, tubarumque cantu excepit, Et ad Collegium vsque profecutus est.

DOMVS PROBATIONIS

Tornacensis.

NEquè Tornaci, proposito similiter iusiurando, defuit nostris constantiam ostendendi occasio.

O 3 cuius

cuius laudis socij, & emuli non nulli ex Clero, prius quam ad iurandum compellerentur, vrbe excesserunt; ceteri partim admirabantur, partim inuidebant; multi etiam viri, feminaeque de nostra laude solliciti, nostras hortabantur, vt in sententia persisterent, neque ipse eum commiseratione, aut causa quidquam de constantia remitterent. Itaque cum Gubernator oblato aliquoties iusiurando nihil à nostris impetrare posset, ea de re ad Principis Auriaci aulam relaturum se dixit: responsusque est, vt si populus Tornacensis nostros pateretur: ipse arbitrato suo nostros vel retineret, vel eijceret. Hic multorum pro nostris retinendis studium, & contentio enituit: nam Episcopus exacta iam etate vir, Decanus, & vniuersum Canonorum collegium, Magistratus insuper, alijque ciues nobilissimi Gubernatori (iuuenis is erat annos sex, & viginti natus) pro nobis supplices fuere: quod etiam cum matrone nobilissime facere vellent, à nostris deterrite sunt; quod qui Episcopi, totiusque Cleri religionem, & publicam ciuitatis maiestatem spreuisset, multo futurus obstinatio aduersus preces muliebres videretur. Magistratus, vbi haec retinendi nostros ratio non successit, aliam aggreditur; atque vel promissionem aliquam, iuramenti loco, à nostris extorquere contendit. Nostri Magistratui de beneuolentia, & studio in se retinendis gratias egerunt: conditionem respuerunt; quod promissio non multum à iuramento differre videretur, neque ipsi vellent quocumque nomine in illius causae societatem trahi. Hac nostrorum constantia incitatus Gubernator edixit, vt nostri

omnes

omnes ante noctem discederent, itaque iij. Non. Iunij 1578. Tornaco nostri expulsi ad vicina collegia confugerunt; inde in Galliam missi sunt. Anno autem 1581. cum Princeps Parmensis iij. Kal. Decembris Civitatem recepisset; nostri in antiquam possessionem multis rebus auctam, & amplificatam restituti sunt. Nam sacellum nostris vsibus accomodatum constructum est, & hoc anno Paschatis octava à Cammeracensis Episcopi suffraganeo consecratum; ac litteræ ab Ecclesia cathedrali impetratæ, ut in eo sacramenta administrari, aliaque ex instituto exerceri libere possent.

COLLEGIUM BRUGENSE.

BRugis, præter ea, quæ cum alijs Collegijs fuerent communia, proprijs etiam molestijs nostri vexati sunt. Milites enim per lasciviam plumbeas glandes sclopis temere in Collegium conijciebant, aut subito irruentes mortem strictis mucronibus minabantur, domesticam etiam suppellectilem varie diruebant, diripiebantque. Quadragesimæ quoque tempore carnes in Collegium cum intulissent; criminati sunt postea, domi se nostræ opipare instructam carnibus mensam reperisse; vnus tamen exijs repertus est, qui conscientia forte permotus, vociferantibus illis, contra clamaret illa omnia, quæ socij dicebant esse falsa. Nostri autem inter has molestias, vitæq. pericula multos menses versati, tan-

dem senatus decreto vrbe exire compelluntur: cumq; peterent vti tuta exeundi facultas scripto aliquo concederetur; videlicet vt sic perditis hominibus nostros occidendi maior licentia, & impunitas esset: egerunt tamen Magistratu insciente viri nostri amantissimi, vt exeundi potestas schedula senatoria daretur, itaque omnes incolumes Dei beneficio Audomarum peruenierunt: duo tamen Brugis substitere, alter Rector, qui cum Brugenfis esset, sine suspitione inter suos ciues versari posse videbatur; Sacerdos alter, catholicis postulantiibus, vt ipsorum confessiones audiret.

COLLEGIUM DVACENSE.

DVaci res improborum quorundam seditione paulo turbulentiores fuere: omnia tamen ad Dei gloriam, nostraq; societatis existimationem feliciter cesserunt. Cum enim saepe solemne illud iusiurandum nostris fuisset oblatum, nostrique semper id constanter recusassent; in suspitionem prodicionis venire; custodesque singulis noctibus Collegij foribus poni cepti sunt, verbo vt a nostris populi manus, ac tela continerent, re vera vt nocturni temporis quietem turbarent; dataque occasione in domesticam supellectilem manus iniicerent. Cum autem noctes plures hisce molestijs nostri traduxissent, neque tamen de suis in proximos ministerijs quidquam interdii ommitterent; eorum patientia, & constantia hostium crudelitas, & auaritia fracta est, custodesque reuocati. Hisce de causis quietas res Duaci fore in
reli

reliquum tempus homines existimabant, cum ecce subito motus longe maior quam antea coortus est: xvi. enim Kal. Nou. 1578. cum pridie eius diei nocte non nihil tumultuatum esset; prima luce plebs armata in forum venit, ac Magistratum circumfistit, decretumque scribere cogit, ut omnes Iesuitæ, & aduenæ catholici, qui ante tres menses Duacum confugerant, vrbe pellerentur. Hoc decreto per vim extorto, magno cum tumultu milites ad collegium aduolant, nostrosque offendunt rerum omnium ignaros in scholis de more versantes: recitant in area decretum, ut nostri ante horam quartam (decima tunc erat) vrbe proficiscantur: quærentibus nostris, cuius auctoritate, quæue sua culpa ipsi vrbe eijcerentur; responderunt, eius decreti auctorem populum esse Duacensem, sic illi visum nullam aliam præterea causam quærendam esse: cumque nostri tempus Magistratum docendi peterent, vel certe, ut publicum aliquod suæ innocentie testimonium tribueretur; nihil impetrarunt: auditaque illa vna vox, excedendum est. Hac vi inspecta nostri è scholis exeunt, & ad discessum se comparant, magna discipulorum commiseratione, & lacrimis, qui vix à suis magistris poterant diuelli. Hora duodecima venit ad Collegium quidam ex Senatoribus satisfaciendi causa, qui demonstraret, nihil eorum publico senatus consilio fieri, sed esse non nullos, qui priuatim plus apud plebem possint, quam ipse magistratus; eorum opera turbas illas fuisse concitatas, neque à magistratu coerceri posse, cumque etiam tum sedare tumultum conaretur, nihil profecit,

Præ-

Prætor vero cum idem tentasset ; tantū non à multitudine est interfectus. Paulo post altera manus militū ad Collegium venit , simul clamor exire iubentium instabat : quare Patres cedendum in præsens furori esse rati, omnes discesserunt, duobus tantum, magistratus permissu , ad rerum domesticarum custodiam coadiutoribus relictis , indignantibus plurimum militibus, ut qui nostram suppellectilem , animo , ac spe iam deuorauerant. Nostros egredientes circumstabant milites armati amicorum congressus, atque extrema verba prohibentes, passimq. probra coniicientes. Duco itaque expulsi nostri ad vicinum pagum peruenerunt, vbi à Parocho magna cum charitate excepti, apud eum nocte illa humi feno substrato quieuerunt, magna cum animi lætitia Deo gratias agentes , quod pro eius nomine digni fuissent contumeliam pati. Postero die re diuina à Sacerdotibus facta; à reliquis vero Christi corpore sumpto, alius aliò ad vicina loca digressi sunt. Magistratus enim Vniuersitatis, Rectoris, Decaniq. rogatu nostros rogauerat, ne longius ab vrbe discederent, quod sperarent fore, ut breui compositis rebus, nostri suis locis restituerentur: itaq. factum est. Cum enim nostrorum discessu scholæ, quæ antea florebant, concidissent, numerusq. auditorum in dies minueretur, tamen si nostrorum loco Doctores alij suffecti erant, timere cœperūt viri prudētes, ne paulatim tota Academia dissolueretur: itaq. cum ea de re in consiliū venissent, datur negotium Vniuersitatis Cancellario Theologiæ professori, alijsq. duobus iuris doctoribus, ut magistratum doceant quantum detrimenti Aca-

mia

mia ex nostrorū discessu caperit; ut proinde is de no-
 stris reuocādis mature cogitaret. Magistratus respon-
 dit omnino se inuito nostros vrbe pulsos, nihilque sibi
 magis cordi esse, quam ut ij quam primum reuocētur:
 sed Magistratus potestatem in ea re seditiosorū quo-
 rundam improbitate oppressam esse. Non multo autē
 post cū magistratus armis ius suum recuperare cona-
 retur, ac multitudinem militū cogeret, seditionis aucto-
 res partim interfecit, partim in exsiliū expulit, ceteris
 lege obliuionis lata veniā dedit: adacti sunt tamen om-
 nes, ut iurarent se magistratui deinceps audiētes fore.
 Cū igitur magistratus ius suū obtinuisset, statim decre-
 tū illud, quod a plebe per vim fuerat extortū, reuoca-
 uit; ac nominatim nostros per publicum præconē suis
 sedibus, atque muneribus restituit. Itaq. nostri tercia
 postquam eiecti sunt hebdomada, magna omnium gra-
 tulatione Duacum reuerterunt. Neq. tamen hæc læti-
 tia diuturna fuit, sequēti enim anno 1579. pestis coor-
 ta plurimos extinxit, in ijs etiam sex de nostris. Hoc
 autem tempore Duaci versantur, vti dixi, octo, & vi-
 ginti, scholæ Theologiæ, Philosophiæ, Humanitatisque
 magna auditorū frequentia celebrantur. Confitētium
 itē magnus est numerus, ac singulis annis ducenæ circi-
 ter generales confessiones exceptæ sunt: instituta etiā
 sodalitas duodecim Apostolorū nomine, cuius sodales
 singulis Apostolorū festis, confessione, & cōmunionē
 expiantur. Sodalitas quoq. B. Virginis sodaliū pietate
 maxime floret, sic ut vno anno nostræ societati dederit
 ad triginta, omnes vel sacerdotes, vel artium magi-
 stros; hæc sodalitas nuper indulgentijs etiā aucta est.

C O L L E G I V M C A M M E R A C E N S E .

Cammeraco, quoniam ciuitas est imperialis, non Capertavi, sed dolo, ac fraude Gubernatoris Societas expulsa est; qui si nostros palam ex ciuitate libera eiecisset, verebatur vt hominum inuidiam sustinere posset: insidijs agendum sibi putauit. Itaq. initio Collegium nostrum equitum turmæ attribuit, quod existimaret fore, vt nostri rei indignitate, aut impatientia commoti, sponte ciuitate decederent. Cumque nostri quererentur militum strepitu, & conturbatio religiosæ, & scholasticæ disciplinæ ordinem perturbari, blandis quibusdam in speciem verbis, rem totam eludebat. Paucis post diebus misit quemdam ex suis familiaribus, qui nostros suo nomine hortaretur, vt propter ciuitatis periculum, & annonæ caritatem ad breue tempus vrbe cederent, cui nostri per eundem hominem litteras scribunt, quarum hæc erat sententia, nihil se vnquam contra publicum ciuitatis bonum, atque otium cogitasse, neque in posterum Deo iuuante cogituros, neque se quæuis pericula, famisque incommoda communis salutis causa recusare; id vnum petere, vt sine diuexatione Societatis munera exsequi libere possint. Hoc responso Gubernator multo magis exarsit, iraque frendens, iam equidem, inquit, efficiam, vt supplices discedendi petant potestatem: iussitque statim equos in Collegij scholis stabulari; simul milites, qui nostris erant attributi, insolentissime domi agere, omnia dissipare, atq. euertere: ac ni darètur, minis extorquere, raptis etiam Collegij claibus promiscue quoscunq.

cunque in Collegium introducere. Quæ cum nostri viderent, non expectandum sibi existimarunt, dum res ad vim apertam deduceretur, itaque Cammeraco profecti Duacum se contulerunt.

COLLEGIUM AVDOMARENSE.

PArum absuit, quin Audomaro etiam Societas pelleretur, nostrosque senatui ad ipsorum expulsionem incumbenti, nihil aliud nisi populi fauor, & constantia eripuit. Cum enim similiter atque in alijs ciuitatibus iusiurandum exigeretur, nostrique quinque delatum semper respuissent; senatus nostros rebelles, patriæque hostes iudicauit. Damnatos pœnam sequi oportebat, vt vel vrbe eicerentur, vel in carcerem coniecti ad Principis Auriaci libidinem extremo supplicio afficerentur. Pridie eius diei, qui ad descendendum nostris erat assignatus, ciues duodecim magistratum adeunt, atque vt nostris in vrbe remanere liceat, petunt. Magistratu ea de re deliberante, ciues amplius trecenti superueniunt, magnaque cum libertate à Senatu immunitatem pro religiosis postulant: Senatus rei nouitate turbatus, edictum, quo nostri pellebantur, reuocauit. Catholici vbi eo facto senatum, atque hæreticos percultos videt, instandū perterritis rati flagitant à magistratu, vt iusiurandi Syngraphæ sibi reddatur; redditas rogo exstructo in foro incēdūt, seque sacramenti religione solutos profitentur, sibi consilium deinceps capturos, neq. magistratui obtēperaturos; & cum Grauelingæ gubernatore se coniungunt.

gunt. Gesta sunt hæc 3. Idus Aprilis festo die S. Er-
 chenbodon, cuius reliquiæ cum essent in Cathedrali
 Ecclesia per eos dies expositæ, id omnes sancti ipsius
 meritis acceptum retulerunt. Versati sunt igitur hoc
 anno, quemadmodum demonstratum est, in Collegio
 Audomarensi octo, & viginti, mortui duo, in his Re-
 ctor Collegij, qui cum Grauelingam à Governatore
 vocatus iuisset, ibi decessit: eius corpus Audomarum
 reportatū in templo nostro positū est, eiusq. exsequijs
 Episcopus, Abbas S. Bertini, ac plurimi viri nobilissi-
 mi interfuerunt. Scholæ crescunt in dies magis, nu-
 meranturque classibus quinque Auditores quadrin-
 genti. Instituta est etiam Romanis legibus sodalitas,
 in quam viri nobilissimi tum ecclesiastici, tum secu-
 lares, ipseque Episcopus adscribi voluerunt. Sacra-
 menta in nostro templo frequentantur à plurimis,
 eorumque, qui singulis dominicis diebus communicāt,
 numerus est trecentorum, quingentorumue: festis ve-
 ro celebrioribus mille: die autem Circumcisionis, Chri-
 sti corpus sumpserunt ad duo millia. Idem, aut maior
 etiam ad confessiones concursus est; omnes enim qui
 ex Flandria eiekti ad hanc urbem confugiunt (quo-
 rum nuper mille, & octingentæ familiæ numeratæ
 sunt) nostrorum opera vti fere consueuerunt; itaque
 generales confessiones auditæ sunt ad trecentas, qua-
 rum gratia viri graues aliquot à millibus passibus vi-
 ginti aduenerunt: vnus etiam de nostris sacerdos su-
 periore quadragesima trecentas circiter excepit de-
 cem, viginti, & quadraginta annorum confessiones.
 Horum autem qui Flādrīa profugi sunt, insignis pie-
 tas

tas, & religio est: Matrōna enim quaedam nobilis, ac praeiues cum ingētes possessiones, & castra quattuor hoc bello amisisset, gratias Deo maximas agit, quod curis temporarijs soluta; vni iam Deo libere vacare possit. Ad fidem catholicam rediere septem, ex eorum numero miles quidam Germanus fuit, qui acceptis vulneribus plurimum letatur, quod ijs ad veritatis viam sit reductus. Adolescens vnus patre natus Anabaptista ritu solemni, magnaq. hominū frequentia baptizatus est, aliquot etiam haeretici cum capitis damnati ad supplicium ducerentur, ad catholicam religionem conuersi sunt.

COLLEGIUM LOVANIENSE.

Ciuitas Louaniensis, initio quidem communi furōre impulsā, se cum ceteris Belgis coniunxit, portasque Regijs clausit; postea tamen tutam pacem impio, & periculoso bello praeferens, prima omnium, legatis ad Principē Parmensē missis, pollicita est imperio Philippi Regis obtemperare, itaque ab armis quies fuit; quanquam haereticorum insidijs, quibus omni ex parte cingitur, frequentissime petita est, ac semper diuinitus seruata. Pestilentia laboratum est: ea ex colluione hominum ex vicinis oppidis confugientium orta, vno anno amplius hominum quadraginta millia absumpsit. De nostris duodecim obiēre: Pestilentiae malū maxime Collegiū sensit, quod pene dissolutum est, decem tantum ex omni numero Louanij relictis, qui ciuibus in tot miserijs praesto essent. Hi
licet

licet exhausta ciuitate, omnium rerum inopia præmatur, munera tamen societatis singulari cum fructu, ciuiumq. consolatione exercēt. Conciones tum Domi in sacello nostro, tum in D. Petri templo habentur, & Gallicæ ad milites cohortationes, quibus aliqui à blasphemandi consuetudine, concubinisque sunt abducti. Nosocomia, publicæq. custodia confessionis causa frequentatæ, exercitia spiritualia studiosis plurimis, nec non Ecclesiasticis, Principibusq. viris tradita. Supplicatio in nostro sacello aliquoties indicta; obseruatumque est à multis, ijs diebus, quibus Lirana Ciuitas Regi se dedit, hostesq. Louanio sunt repulsi, precum stationē in nostro templo fuisse, quarum vi illa postea sint consecuta.

COLLEGIUM LEODIENSE.

Collegium Leodiense inter tot tumultus diuino potius, quam humano consilio constitutum est. Primus in eam curam erigendi collegij Robertus à Bergis Episcopus Leodiensis incubuit: quo vita functo Gerardus à Croesbeck Cardinalis successor rem plurimum promouit, prioratibus duobus ad collegij fundationem impetratis, tandem Ernestus Bauariæ Ducis frater, cum esset Episcopus Leodiensis, negotium confecit; qua in re quos maxime nobis aduersarios fore suspicabamur, eos maxime laudatores, & fautores sumus experti. Ciuitatem nostri amantissimam habemus, quam beneuolentiam tum honorificis in Societatē decretis, tum nuper in trium de nostris obitu,
qui

qui cum pestilentia essent extincti, decreuit ciuitas, vt in duabus, & triginta parœcijs, ac septem Canonico-
rum Collegijs (tot enim Leodij sunt) pro eorum ani-
marum expiatione Missæ, ac ceteræ preces fierent. Nost-
rum templum maxima hominum frequen-
tia celebratur, ac dominicis diebus Sacramentum Eu-
charistiæ sumunt ad quadringentos, qui numerus fe-
stis præcipuis duplicari solet, interdum etiam mille
numerantur. Populi autem in nos studium id vel ma-
xime indicauit quod cum Mosa flumen extra alu-
eum egressus, vicina Collegio loca inundasset, festo
tamen Circumcisionis die populus scaphis, aut longo
circuitu ad Collegium contendit: atque ab eo die, &
flumen decrescere, & calum clementius esse cœpit,
quod à multis obseruatum, miraculo simile habitum
est. Paschatis die Ernestus Episcopus in templo no-
stro sacrum fecit, suæque familiæ Christi corpus di-
stribuit; cumque post sacrum in Collegium venisset,
varijs carminibus exceptus est à nostris, quibus ille
quasi gratiam referens duas imagines dedit præcij in-
gentis lapidibus pretiosis intextas. Episcopus etiam
Vercellensis Nuncius Apostolicus cum Leodium Co-
lonia venisset, ad nos diuertit, atque in templo nostro
re diuina facta, populo Eucharistiã impertiuit, disce-
densque in Lotharingiam vsque, patrem Prouincia-
lem secum deduxit. Multi ex remotis locis ad nostrum
Collegium confessionis causa confluunt, multique à
grauissimis sceleribus sunt extracti: in ijs adducta ad
nos est mulier quædam, quæ ab religione, fideque ca-
tholica ad lutheranos primo, inde ad caluinistas, &

P

Anaba-

Anabaptistas defecerat, hæc nostris hortationibus cū Ecclesia reconciliata ad monasteriū redijt, in quo tanta cum laude perseuerat, vt suo exemplo ceteris ad virtutes præluceat: Vir autem, qui mulierem deceperat doloris impatientia sibi mortem consciuit. Adiuuata est Leodiensi Collegio S. Seuerini Residētia, in quo Pago Collegij prioratus est. Hic locus olim cædibus hominum, alijsque sceleribus infamis erat; ab eo autem tempore, quo nostri in eo habitare cœperunt, magna morū mutatio ostenditur, sic vt præcipuis festis trecenti communicent: festo autem Circuncisionis, amplius sexcentis Christi corpus datum est, nullusq. iam in eo pago hæreticus inuenitur.

M I S S I O M O S C O V I T I C A.

Ioannes Basilij, Magnus Moschouie Dux Christianæ religionis cultor ille quidem, sed à Romana Ecclesia disiunctus, græciq. schismatis labe infectus cum plurimis, magnisq. cladibus acceptis, de pace cum Polonia Rege frustra sæpe egisset; legatum tandē ad Pontificem Maximum misit Thomam Seuerigenum, vt is pro suo munere, & in omnes Christianos Principes potestate sacrosancta, sese in eam pacificationem interponeret. Rem Pontifex libenter suscepit; ideo quod pacificandis duobus inter se potentissimis Regibus, alterum etiam cum Ecclesia reconciliatum iri speraret. Missus est huius rei caussa P. Antonius Possevinus (is, paucis ante diebus, è Suetica missione redierat) qui Pontificis Maximi nomine, & auctoritate, pacem inter illos Principes æquis conditionibus constitueret; simulque per eam occasionem curaret, vt Moschouie

Dux